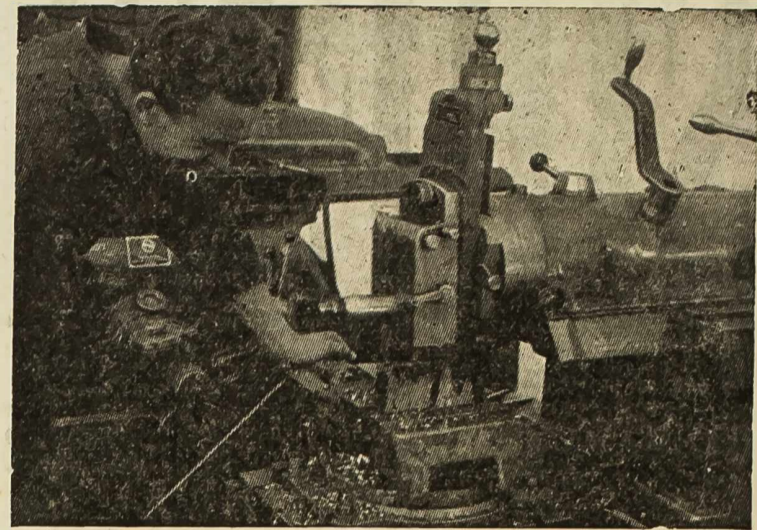

Ustanak naroda kninske krajine

Nova tvornica na Ražinama

U neposrednoj blizini velikog objekta metalnih proizvoda na Ražinama, uskoro će započeti samostalno djelovati još jedna tvornica, koja će pod nazivom »Tvornica za izradu aluminijskih konstrukcija« svoju službenu potvrdu dobiti na narednoj sjednici Narodnog odbora šibenske općine. Odlukom radničkog savjeta TLM »Boris Kidrič« sadašnji pogor aluminijskih konstrukcija izvaja se iz sastava te tvornice, te unaprijed djeluje kao samostalna privredna organizacija. Svojim dosadašnjim uspjesim djelovanjem spomenuti pogon u potpunosti je opravdao svoje daljnje postojanje. On će se i kao novoformirano poduzeće orijentirati na proizvodnju raznih aluminijskih konstrukcija za potrebe građevništva, brodogradnje, ugostiteljstva, turizma, kao i za široku proizvodnju.

Osamnaest godina je prošlo od kako su ušetale zelene uniforme okupatora i crne košulje fašističkih vojnika u ovaj grad, koji leži pod Dinarom, kao i u njegovoj pitoma i mirna sela. Isto tako, osamnaest godina je prošlo od kako su, za stopama okupatora krajinom, gazile noge ustaških zvjeri, koji su pod okriljem divizije »Zara« i »Sassari« klale i ubijale nevino stanovništvo ovog područja.

22. lipnja rano ujutro, pod komandom poručnika Šarića opkolio selo Polaču i tom prilikom ubio 8 ljudi i četvero djece, a sa sobom poveo 29 seljaka, koji su bili ubijeni u vrtićima Dinare. Početkom srpnja pokolj je zahvatio sela Vrbnik, Ljubač, Kovačić i Strmicu u kojima je ubijeno 87 Srba, među kojima 14 žena, većinom djevojaka. Na području Knina i okolnih sela ustaše su zapalili 8 škola, 96 kuća, 3 crkve i 116 gospodarskih zgrada. Osim toga uništavali su i pljačkali imovinu ugroženog stanovništva.

Ustanak je bio pravi podčinjenik Gerilskim snagama. Knin je bio okružen ustanicima, prestravljeni ustaše gube glave i uzalud traže pomoć. Veliki župan iz Knina javlja: »Situacija je u Kninu očajna. Opkoljeni smo sa svih strana. Jedini slobodni izlaz nam je prema Drnišu.« Zapojednik mjesa pukovnik Čordošić traži od velikog župana, pošto se pobuna i dalje širi, a ustanici približuju Kninu, da napusti Knin i da se povuče u Drniš.

Dešić, te se novezuje sa susjednim Gerilskim snagama. Pred navalom ustanika povukle su se ustaške i domobranske jedinice zajedno s funkcionerima Župe iz Knina u Drniš. Zapojednik 2. hrvatske oružničke pukovnije u Kninu 30. srpnja javio je u Zagreb: »Pred opasnošću da budu odsječeni, vojska i oružništvo povukli su se sinoć do Drniša.« Po povratku iz Drniša ustaško-domobranskih jedinica i odbjele velike župe komandant divizije Sassari Furrio Monticelli 1. kolovoza 1941. godine preuzeo je svu vojnu i građansku vlast grada i Župe Knin. To u stvari nije mnogo izmijenilo opću situaciju.

OSVETA BILIČKIH ŽRTAVA KAKO JE POGINUO KOLONEL DA ZARA

Delegati općinskih komiteta KPJ Vodice, Prvić i Tijesno, nakon povratka sa sastanka u Okružnom komitetu KPJ Šibenik, zadržali su se noću od 7. na 8. veljače 1943. godine u selu Bilice na važnom partizanskom prijelazu s istočnog na zapadni dio šibenskog kotara. U rajonu Bilice, osim aktivista NOP iz samog sela, zatekli su se pojedini kuriri i aktivisti NOP sa šibenskog kotara, koji su očekivali prijelaz preko kanala rijeke Krke.

U logoru se nisam mogao zadržavati i trebalo je naći izlaz. Trebalo je, koristeći zajedničko prisustvo Primorskog i Prominskobukovičke partizanske čete u rajonu Vodica pripremiti i izvršiti oružanu akciju i tako osvetiti Biličke žrtve.

Okolo 12 sati, 16. veljače 1943. godine iz Vodica za Malu Cistu krenula je neprijateljska automobila, u kojoj se nalazio jedan laki tenk, oklopni i putnički automobil, te 4 kamiona s vođom crnih košulja bataljona »Toskana« i jedno mitraljesko odjeljenje. Sastav kolone i osiguranje bilo je namijenjeno za putovanja kolonela DA Zara komandanta konjičkog puka »Aleksandrija« i majora SALUSTRI-ja, načelnika štaba talijanske divizije »Celere«.

U Prominsko - bukovičkoj četi poginuo je vodni delegat Ilija Ilijašević i deseter Nikola Đumljija. Oružana akcija partizana 16. veljače 1943. godine na rajonu Vodice i likvidacija kolonela DA ZARA i ranjavanje majora SALUSTRI-ja, najbolje je način kao su partizani Šibenskog kotara osvetili biličke žrtve, a posebno sekretare općinskih komiteta KPJ Vodice i Tijesno, drugove Antu Grgurev - Tonča i Roka Frkić - Ljutca.

Okolo 15,30 sati 16. veljače dolazila je neprijateljska kolona iz Čiste Male. Partizanski borbeni raspored ostao je neotkriven, dok zatekli neprijateljske kolone nije prošao Primorski čet. Neprijatelj je u posljednjem trenutku uspio otkriti borbeni raspored Primorske čete, pokušao zaustaviti kolonu, a u tom momentu bombama Primorske čete Stipančević, Zore, Delac i dr. pod rukovodstvom komandira Drage Živkovića bacili su bombe na neprijatelja i istovremeno puško - mitraljeski Prominsko - bukovičke čete Nikola Lalić i Miroslav Orlov otvorili su jaku puško-mitraljesku vatru po neprijateljskoj koloni. Primorska četa vodila je borbu prsa o prsa, dok je Prominsko - bukovička četa žestokom vatrom duž puta onemogućavala neprijatelju veću aktivnost protiv Primorske čete. Kolona neprijatelja je zaustavljena i djelomično uništena. Prema Vodicama uspio se probiti samo oklopni automobil, na koji su borbici Prominsko - bukovičke čete bacili benzinske flaše. Pod vatrom tenka Primorskoj četi nije pošlo za rukom da se približi kamionima. Borba je trajala oko 30 minuta i približavala se s uspjehom završetku, potpunim uništenjem i zarobljavanjem neprijatelja. Međutim, oko 16 sati uslijedila je brza intervencija neprijateljske konjice iz Vodica, koja je preko Malog Gaja napala na brdo Sabin, potisnula partizansko odjeljenje, koje se nalazilo na osiguranju i napala s leđa Prominsko - bukovičku čet, te se probila do okružene neprijateljske kolone. Time je partizanima bilo onemogućeno potpuno uništenje i zarobljavanje neprijatelja. Borba je trajala do mraka, kad se neprijatelj uspio izvući u pravcu Vodica.

O radu narodnih zastupnika s područja našeg kotara nedavno se raspravljalo na sastanku predsjedništva Kotarskog odbora Socijalističkog saveza. Tom prilikom je utvrđeno, da narodni zastupnici aktivno učestvuju u radu zborova birača, kao i da prisustvuju sjednicama narodnih odbora i društveno-političkih organizacija. Teškoće se jedino javljaju u redovnom obilasku izbornih rajona, pošto se veći broj narodnih zastupnika nalazi u radnom odnosu i na drugim odgovornim mjestima. Ponekad se dešava da oni nisu pravovremeno obavješteni o sazivu zbora birača. Posebno je naglašeno, da narodni zastupnici nemaju dovoljno vremena da solidno prođu skupštinske materijale, pošto ove često dobivaju neposredno prije skupštinskih zasjedanja, a još manje ostaje vremena da s njima upoznaju svoje birače i druge društvene organizacije.

